

● آیه شریفه ۲۶

﴿ یستحیی:﴾

﴿ مفهوم شناسی: مقابل وقاحت

﴿ انواع حیا:

﴿ مثبت

﴿ منفی

﴿ ریشه حیا:

﴿ رسوم و آداب

﴿ حقایق تکوینی

﴿ مثلاً: ﴾

﴿ مفهوم شناسی: صفت مشبّهه

﴿ انواع مَثَل در قرآن:

﴿ کلامی

﴿ عملی

﴿ پاسخ به اشکال تمثیل بعوضه:

﴿ شیوه قرآن در مَثَل

﴿ یکسانی عالم نسبت به خداوند

﴿ عدم ربط جثّه به عظمت و عدم آن

﴿ عمومیت امثال قرآنی

﴿ واکنش مخاطبان به امثال: ﴾

﴿ مومنان: عالمانه

﴿ کفار: جاهلانه

﴿ فایده استفاده از مثل: ﴾

﴿ تاسیسی

﴿ تاییدی

﴿ وجه تفاوت تمثیل و تشبیه: ﴾

﴿ تمثیل

﴿ تشبیه

﴿ یضل ... یهدی...:﴾

﴿ گوینده کلام:﴾

﴿ کفار

﴿ خداوند

﴿ انواع اضلال و هدایت:

﴿ ابتدایی

﴿ ثانوی

« عاملان اضلال: شیطان و انسان

« آیات اضلال و هدایت ثانوی:

« مطلق

« مقید

« حقیقت اضلال: تعلیق حکم بر وصف

« اضلال ثانوی: علامت اختیار

« ریشه تقدیم اضلال بر هدایت

﴿ کثیرا: نفسی نہ نسبی ﴾

﴿ مومنان: کثیر نفسی نہ نسبی ﴾

﴿ کافران: کثیر نفسی و نسبی ﴾

﴿ الفاسقین: ﴾

﴿ مفهوم فسق ﴾

﴿ انواع فسق: ﴾

﴿ کلی ﴾

﴿ جزئی ﴾

● آیه شریفه ۲۷

﴿ ینقضون:﴾

﴿ مفهوم: فسخ امر محکم

﴿ انواع نقض عهد:

﴿ گسستن خود عهد

﴿ قطع رابطه خود با عهد

﴿ اثر نقض عهد:

﴿ انحراف قاطع و سایرین

﴿ انحراف خود قاطع

﴿ نقض عهد مطلوب

﴿ نقض ناظر به قرآن:

﴿ تعهد به قرآن: قابل نقض

﴿ خود قرآن: غیر قابل نقض:

﴿ دلیل عقلی

﴿ دلیل نقلی

﴿ عهدالله:

﴿ مفهوم

﴿ انواع عهد:

﴿ مردم با یکدیگر

﴿ خدا با انبیاء و اولیاء

﴿ عظمت عهد الهی:

﴿ وفای خداوند به عهد

﴿ تکلیف بندگان به وفا

﴿ کیفیت عهد عبد و مولی:

﴿ عهد عالم ذر از ذرات آدم (علیه السلام)

﴿ عهد با عقل و فطرت

﴿ عهد با وحی، عقل و کتب آسمانی

﴿ عهد با وحی خاص

﴿ مخاطب عهدالله:﴾

﴿ انبیاء (علیهم السلام)﴾

﴿ اقشار خاص﴾

﴿ عامه مردم﴾

﴿ اهمیت وفای به عهد:

- ﴿ مورد سوال بودن
- ﴿ علامت عقلانیت
- ﴿ علامت تقوای سیاسی
- ﴿ کمال مورد ثنای حق
- ﴿ لزوم آن در قبال مشرک
- ﴿ لعن متخطفیان از آن

﴿ یقطعون: ﴾

﴿ مفهوم: مثبت و منفی

﴿ متعلق قطع:

﴿ پدر، مادر، برادران و خویشان

﴿ برادران دینی

﴿ امت اسلامی

﴿ امام مسلمین

« ما امر الله ...:

« مگر کفار وصل بودند؟ اصل عمومیت فیض الهی

« مصداق بارز ما امر الله: صله رحم (برخی: انحصار)

« مصداق اکمل ما امر الله: ولایت امیرالمومنین (ع)

﴿ یفسدون: ﴾

- ﴿ مفهوم شناسی: مقابل اصلاح
- ﴿ مصادیق فساد و افساد در قرآن
- ﴿ درکات افساد:

﴿ نقض

﴿ قطع

﴿ افساد

« الخاسرون:

« مفهوم شناسی: مقابل ربح

« حقیقت خسران: زوال سرمایه معنوی

« استعمال اسم فاعل: مضارع بودن افعال

« دلالت خسران: اضلال کیفری

● آیه شریفه ۲۸

﴿ کیف:

﴿ دلالت:

﴿ توبیخ

﴿ تعجب

﴿ پاسخ کفار:

﴿ حیات و ممات اتفاقی

﴿ احیاء موجود توسط خودش

﴿ احیاء توسط مخلوقی دیگر

« مخاطب تکفرون:

« منکر خالقیت: برهان و استدلال

« منکر ربوبیت: جدال احسن

« مومنین دارای کفر عملی: موعظه حسنه

﴿ امواتا:﴾

﴿ مصداق اموات: نطفه، خاک

﴿ اشاره به سابقه انسان: معدوم، غیرمذکور

﴿ طُرق تنبه دهی: آفاقی، انفسی، ترکیبی

﴿ مراحل تطور انسان:

﴿ سابقه مرگ

﴿ احیاء انسان توسط خداوند

﴿ اماتہ انسان توسط خداوند

﴿ احیاء مجدد انسان توسط خداوند

﴿ بازگشت نهایی به سوی خداوند

﴿ فاحیاکم: ﴾

﴿ مصداق: اولین حیات بعد عدم

﴿ مصادیق احیاء الهی:

- ﴿ از شرک به توحید
- ﴿ از جهل به علم
- ﴿ از اختلاف به اتحاد
- ﴿ از نفس به قلب
- ﴿ از خدا به خدا
- ﴿ از ظاهر به باطن
- ﴿ از شهود خود به حق

﴿ ترجعون:﴾

﴿ اصل رجوع: عام

﴿ حقیقت رجوع: جسم و روح به امر خدا

﴿ محل رجوع:

﴿ جلال خداوند

﴿ جمال خداوند

﴿ اوج جمال خداوند

● آیه شریفه ۲۹

﴿ خلق لكم: ﴾

﴿ دلیل تقدم لكم:

﴿ افاده حصر

﴿ تبشیر انسان

﴿ اهمیت انسان

﴿ ماهیت تسخیر:

﴿ غرض فاعلی: منتفی

﴿ غرض فعلی: لازم

﴿ ابعاد تسخیر: ﴾

﴿ عام: ﴾

﴿ کل ﴾

﴿ بعض ﴾

﴿ خاص ﴾

﴿ انواع تسخیر: ﴾

﴿ یکطرفه: انسان نسبت به سایر موجودات

﴿ دوطرفه: انسان نسبت به سایر انسانها

﴿ مقایسه انسان و مسخّراتش: ﴾

﴿ مادی: برای مادیون

﴿ معنوی: برای الهیون

﴿ بهره انسان از مسخّرات: ﴾

﴿ گیاهی

﴿ حیوانی

﴿ انسانی: ﴾

﴿ علمی: معرفت مادی و معنوی

﴿ عملی: اقدام و ایثار و جهاد

﴿ تفاوت تسخیر با تفویض

﴿ استوی:

﴿ مفهوم: جمع توسط و اعتدال

﴿ برخی مصادیق:

﴿ استقرار کشتی نوح(ع)

﴿ سواری انسان بر مرکب

﴿ استیلای خدا بر عرش

﴿ سماء:

﴿ مفہوم: بالای سر

﴿ مصادیق قرآنی:

﴿ مجاور زمین

﴿ منطقہ اعلیٰ و ابعد

﴿ جو اطراف زمین

﴿ گُرات بالا

﴿ سبع سموات:﴾

﴿ سیّارات سبع

﴿ طبقات متراکم هوا

﴿ دلالت هفت بر کثرت

﴿ صدق واقعی عدد هفت

● آیه شریفه ۳۰

﴿ احتمالات تناسب آیه:

﴿ همه چیز برای انسان: خلیفه الله

﴿ اشاره به نعمت خلیفه اللهی

﴿ واکنش به تکذیب کافران:

﴿ ناظر به کافران

﴿ ناظر به حضرت(ص)

﴿ قال:

﴿ ناصحیح: تلفظ به الفاظ

﴿ صحیح: اشهاد حضوری

﴿ ربّک:

﴿ خلقت از ربوبیت نشأت گرفته

﴿ ک: حضرت(ص) اشرف خلفای الهی

﴿ للملائكه:﴾

﴿ تحلیل لفظی: جمع مَلَك (مَلَک)

﴿ وجه تسمیه: رسالت و فرستادن

﴿ مفهوم ه:

﴿ تانیث

﴿ مبالغه

﴿ عدم مفهوم

﴿ رابطه ابلیس و ملک:

﴿ اعلام جعل خلیفه به ملائک

﴿ عرض اسماء به ملائک

﴿ انباء اسماء توسط آدم(ع) به ملائک

﴿ امر به سجده به ملائک و ابلیس

﴿ ملائک مخاطب آیه:

﴿ ملائک ساکن در زمین

﴿ همه ملائک:

﴿ در مورد سجده: صحیح

﴿ در سایر موارد: ناصحیح

﴿ اطلاق متقابل جن و ملک:

﴿ اطلاق ملک بر ابلیس

﴿ اطلاق جن بر ملک

﴿ انی:﴾

- ﴿ جدیت جعل خلیفه: جمله اسمیه، ...
- ﴿ هدف از القای جدیت: قطعیت جعل و ...
- ﴿ ی: متکلم وحده: عدم وسایط، القای توحید

﴿ جاعل:﴾

- ﴿ تصییر و گردانیدن: دو مفعولی
- ﴿ خلق: یک مفعولی

﴿ خلیفه:

﴿ مفهوم شناسی: جانشین سابق

﴿ استخلاف از حاضر محض:

﴿ تفویض مطلق نیست

﴿ اطلاق ربوبیت، فقر ذاتی انسان

﴿ تفکیک نقش ذاتی و عرضی

﴿ تفاوت خلافت با:﴾

﴿ امامت

﴿ رسالت

﴿ عرض امانت

﴿ انواع خلافت:﴾

﴿ خلافت تاریخی

﴿ خلافت رتبی

﴿ خلافت بی واسطه

﴿ خلافت باواسطه

﴿ خلافت الهی

﴿ خلافت شیطانی

◀ مراتب خلافت:

◀ حال

◀ ملکه

◀ تقویم ماهوی

◀ تقویم وجودی

﴿ مصداق خلیفه:

﴿ آدم (ع): ناصحیح

﴿ نقد:

- ﴿ جملیه اسمیه و اسم فاعل: استمرار
- ﴿ عدم فعلیت ما فی الارض توسط یک نفر
- ﴿ عدم اختصاص آگاهی از اسما به آدم (ع)
- ﴿ مقایسه نوع با نوع در بیان ملائک
- ﴿ خطابات عام قرآن کریم به خلفاء الهی

« انسانهای کامل: ناصحیح

« همه مومنین وارسته: ناصحیح

« مطلق انسانها به صورت بالفعل: ناصحیح

« همه انسانها در عین تشکیک: صحیح

« تفکیک ایجاد و استدامه

« تفکیک خلافت و خلیفه

« تفکیک بالقوه و بالفعل

﴿ مصداق مُسْتَخْلَف عنه: ﴾

﴿ اجنه فاسد منقرض شده ﴾

﴿ همه موجودات عالم ﴾

﴿ انسانهای پیشین (نسناس) ﴾

﴿ فرشتگان مستقر در زمین ﴾

﴿ خداوند متعال ﴾

﴿ حوزه خلافت: کل مُلک و ملکوت:

﴿ ان الی ربک المنتهی

﴿ عمومیت حوزه تعلیم

﴿ عدم اهتمام ملائک به زمین

﴿ اطلاق ناظر به مستخلف عنه

﴿ فی الارض: قید جعل نه خلافت

﴿ عدم سجده مَلک بر زمینی صرف

﴿ شئون خلیفه الله: ﴾

﴿ احاطه به جزئیات و تبدیل قوه به فعل ﴾

﴿ هدایت تکوینی همه هستی امکانی ﴾

﴿ هدایت تشریعی همه انسان ها ﴾

﴿ تکمله:

﴿ راز نصب جانشین:

﴿ ضعف مستخلف عنه: ناصحیح

﴿ ضعف خلیفه: صحیح

﴿ مرز خلیفه الهی و اومانیسیم

﴿ أَتَجْعَلُ:

﴿ اصل سوال:

﴿ ممنوع:

﴿ از مبدا فاعلی و غایی خداوند

﴿ اعتراض به فعل خداوند حکیم

﴿ مشروع: استفهام

﴿ مدلول سوال: انسان: شهوت، غضب، عقل

﴿ حقیقت سوال:

﴿ ترک اولی غیرنافی عصمت: ناصحیح

﴿ ملائک مراتب پایینتر: ناصحیح

﴿ استفعام استعلامی: صحیح

- ‏ ‹ وجود روایات غیرقطعی غیرمُثبت اعتقادات
- ‏ ‹ صعوبت اثبات تواتر روایات دال بر اعتراض ملائک
- ‏ ‹ عدم تشریع و نظام ثواب و عقاب در عالم ملائک
- ‏ ‹ همراهی تقدیس و تسبیح دال بر فقدان اعتراض
- ‏ ‹ اقرار به علم و حکمت الهی در بیان ملائک
- ‏ ‹ سجده ملائک در سایر آیات دال بر خلقت
- ‏ ‹ عدم استنکاف ملائک از عبودیت خالصانه
- ‏ ‹ عبادت دائمی بدون خستگی ملائک
- ‏ ‹ امثال مطلق اوامر الهی توسط ملائک
- ‏ ‹ عدم شروع به قول ملائک بدون اذن الهی
- ‏ ‹ سبقت نجستن در قول بر خداوند متعال
- ‏ ‹ فقدان ادعای خلافت در مقابله با انسان

« منشا ایجاد سوال:

« اعلام خداوند به ملائک

« سابقه انسانهای پیشین در زمین

« خاصیت قوای موجود در انسان

« خاصیت تعارض زایی زمین

نسیح بحمدک:

﴿ مفهوم شناسی تسبیح

﴿ احتمالات در «ب»:

﴿ تعدیه

﴿ استعانت

﴿ معیت

﴿ الصاق

نقدس لک:

 مفهوم شناسی

 تفاوت با تسبیح

 مصداق مقدس:

 عالم و موجودات آن

 خود فرشتگان

 افعال فرشتگان

 ذات باریتعالی

« انی اعلم:

« دلیل اجمال:

« عدم تفصیل خواهی بنده از خالق

« اشاره به حکمت امر در آیات بعد

« مصداق مجهول:

« کبر و عجب ابلیس

« مقام صالحان از نسل آدم

﴿ تکمله:

﴿ یادآوری در قرآن

﴿ درس گفتگوی خدا و ملائک:

- ﴿ عدم مانعیت بزرگی در اطلاع دهی
- ﴿ عدم فدای خیر کثیر به پای شر قلیل
- ﴿ عدم اکراه خداوند از سوال از اسرار خلقت
- ﴿ اخفاء امر بر انسان اولی نسبت به ملائک
- ﴿ خضوع اولیه ملائک و اخذ پاسخ تفصیلی
- ﴿ دلداری رسول اعظم با بیان سوال ملائک
- ﴿ خودداری از ایجاد هیبت بی جا و بی دلیل

﴿ تقابل افساد و سفک با تسبیح و تقدیس

﴿ عصیان ملائک:﴾

﴿ مفهوم عصمت

﴿ شواهد اختیار

﴿ نظرات:

﴿ عدم عصیان مطلق

﴿ امکان عصیان:

﴿ ترک اولی

﴿ ملائک زمینی

﴿ مراتب ملائک

● آیه شریفه ۳۱

﴿ عِلْمٌ :

﴿ مفهوم شناسی: انتقال قطعی حقیقت علم

﴿ انواع تعلیم: بی واسطه، باواسطه

﴿ کیفیت تعلیم: دفعی یا تدریجی؟

﴿ اثر تعلیم: تحقق خلافت

﴿ متعلّق تعلیم: حقایقی و رای لفظ

﴿ الاسماء:﴾

﴿ مفهوم شناسی: از سمه: نشانه

﴿ حقیقت اسماء: حقایق عینی

﴿ حیطة اسماء: مطلق

﴿ اثر اسماء: تسکین فراق

﴿ ویژگی اسماء:﴾

﴿ غیبی نه شهودی

﴿ ارتباط با مفاتح و خزائن

﴿ حقیقی نه لفظی

﴿ همزمانی برکت و تسبیح

﴿ اختصاص حقیقت آن به خواص

﴿ عرضهم:﴾

﴿ هم: اشاره به حقایق ذی شعور

﴿ انواع عرضه: مادی و معنوی

﴿ مادی

﴿ معنوی: حجاب:

﴿ مانعیت حجاب

﴿ انواع مانع

﴿ حجاب محصول ضعف

﴿ ویژگی خاص اسما الهی

﴿ چرایی عرضه حقایق بر ملائک

﴿ چگونگی عرضه:﴾

- ﴿ عرضه تفصیلی با حفظ کثرت
- ﴿ عرضه اجمالی بدون کثرت تفصیلی
- ﴿ انسان کامل جامع عالم کبیر

﴿ حقیقت عرضه:﴾

- ﴿ تمثیل: خلاف اصل است
- ﴿ حقیقت: اصل بر این است

﴿ الملائکة: قیاس با انسان: ﴾

﴿ عجز از انباء چه رسد به علم ﴾

﴿ عجز از اسما اسما چه رسد به خود اسما ﴾

﴿ عدم امکان مظهریت عاجز از انباء ﴾

﴿ عدم مظهریت مانع خلافت ﴾

« ان كنتم صادقین:

« ماهیت ادعا:

« عدم مصلحت جعل خلافت انسان

« اولی بودن خودشان برای خلافت

« همراهی تسبیحشان با حمد کامل

« امکان صدق و کذب: راه ندارد

● آیه شریفه ۳۲

﴿ سبحانک:

﴿ مفهوم شناسی: جری و اشتغال (مصدر مضاف)

﴿ متعلق تنزیه:

﴿ عدم اعطاء خلافت به مستحق

﴿ عالم شدن ملائک بدون تعلیم الهی

﴿ کار بدون حکمت (خلافت انسان)

﴿ فحوای تسبیح ملائک:

﴿ اعتراض

﴿ تنزیه واقعی:

﴿ سبحانک

﴿ لا علم لنا

﴿ ما

﴿ علمتنا

﴿ انّ

﴿ انت

﴿ العليم الحکیم

﴿ جمله اسمیه

﴿ ادب تسبیح: روند: تسبیح، تعجیز، تحمید

﴿ لا علم لنا:﴾

﴿ اقرار به جهل: رسوخ در علم

﴿ افزایش علم ملائک:

﴿ ممکن نیست

﴿ ممکن هست

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب
العالمين